

Džihád 44. Neznáma stránka dejín Varšavského povstania

Andrzej Solak

24. augusta 2019 ✚ *História*

V lete 1944 Nemci do boja proti poľským povstalcom vo Varšave nasadili početné zahraničné jednotky, vrátane moslimských oddielov z Kaukazu a Strednej Ázie.

Zdroj: wikipedia.com

Sila driemajúca v islame fascinovala mnohých hodnostárov nacistického Nemecka na čele so všemocným veliteľom SS Heinrichom Himmlerom. Priaznivo sa k stúpencom Mohameda stavali aj vojenské kruhy Tretej ríše, ktoré sa odvolávali na nemecko-turecké spojenectvo počas rokov predchádzajúcej svetovej vojny. Bez ohľadu na sentimentálnosť, pragmatické velenie Wehrmachtu dúfalo, že svoje vojnové straty nahradí novými silami, ktoré *ušetrí nemeckú krv*.

V berlínskych salónoch boli s veľkou pozornosťou prijímaní vplyvní moslimskí politici, ako napríklad veľký mufti Jeruzalema, Mohammad Amin al-Husajin, ktorí ponúkli svojim hostiteľom spojenectvo s džihádistickými bojovníkmi. Nemeckí plánovači im na oplátku sľubovali *oslobodenie moslimských národov* a v budúcnosti, po rozdrvení Sovietov a Britov, vznik veľkého Turkestanu, samozrejme podriadeného Berlínu, zahŕňajúceho Kazachstan, Kirgizsko, Tadžikistan, Turkménsko a Uzbekistan, ako aj časti území Afganistanu a Perzie.

Radikálni islamisti sa Nemcom javili ako ideálni vojaci – boli silne motivovaní bojovať proti komunizmu a proti západným impériám s ich „zhnitou“ demokraciou a zároveň nenávideli kresťanstvo. S rovnakým nadšením zabíjali sovietskych a juhoslovanských komunistov, britských a francúzskych kolonialistov, Židov z okupovaných území, srbských pravoslávnych veriacich i poľských katolíkov.

Východné légie

Nábor dobrovoľníkov prebiehal v niekoľkých oblastiach. Tých, ktorí sa chceli pripojiť k džihádu po boku nacistického Nemecka, verbovali na okupovaných územiach a v zajateckých táboroch. Najviac dobrovoľníkov pochádzalo z okupovaných oblastí Sovietskeho zväzu. Na Balkáne získali tisíce Bosniakov a Albáncov. Verbovali aj Arabov z Maroka, Alžírsku, Sýrie, Iraku, Palestíny, šiítskych Peržanov a nakoniec

moslimov z Indie.

Moslimské vojenské a policajné útvary rástli ako huby po daždi. Na okupovanom Kryme sa za dva mesiace pod Hitlerove prápory dostalo 20 tisíc potomkov Tatárov. Vo Východných légiách (Ostlegionen), ktoré krátko na to vznikli, zo 170 tisíc vojakov boli najmenej dve tretiny Mohamedovi nasledovníci – medzi nimi Kirgizi, Uzbekovia, Tadžikovia, Kazachovia, Turkméni, Čečenci, Osetci, Inguši, Kabardiáni, Balkánci a Povolžskí Tatári. V roku 1943 v rámci *Ostlegiónov* bolo vytvorených 78 zosilnených peších práporov, z ktorých 54 bolo „čisto islamských“, nepočítajúc do toho pomocné jednotky.

Východné légie boli formované a cvičené na území Generálneho gouvernementu (územie okupovaného Poľska, pozn. red.) a Ukrajiny. Ich štáb sa spočiatku nachádzal v Rembertówe, potom sa presťahoval do Radomu. Druhý štáb bol vytvorený v ukrajinskom Mirhorode. Moslimské prápory dostali svojich vlastných mullahov (duchovných, pozn. red.); ich vojaci dostali uniformy podľa nemeckého vzoru, na pravom ramene nosili islamské insígnie s polmesiacom, mešitou alebo dvomi skríženými mečmi.

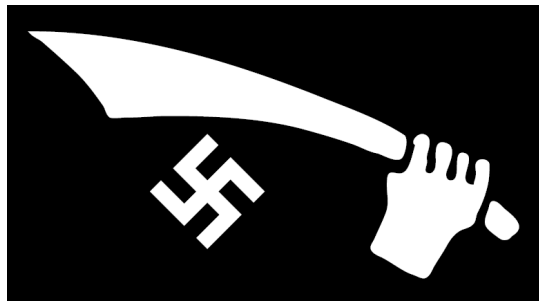
Islamské SS

Motivácie dobrovoľníkov boli rôzne, nemuseli nutne vyplývať zo sympatie ku globálnemu džihádu či k Hitlerovmu Nemecku. Vojaci Červenej armády, ktorí sa ocitli v nemeckom zajatí, tam žili v hrozných podmienkach. Preto hľadali každú príležitosť, ako sa odtiaľ dostať. S pochopením možno brať aj tých obyvateľov Sovietskeho zväzu, ktorí si po rokoch pekla prežitých pod komunistickou nadvládou, robili ilúzie, že Nemci im priniesli národné a náboženské oslobodenie, a že majú možnosť sa spolu s nimi podieľať na boji proti nenávidenému nepriateľovi.

Nacisti využívali dobrovoľníkov pre svoje vlastné ciele – vrátane tých najodpornejších. Moslimské oddiely boli zamerané nielen na boj, ale aj na represívne akcie proti civilistom vrátane vyhladzovacích kampaní. Nemožno poprieť, že mnohí džihádisti ochotne vystupovali v roli zabijakov.

Bisuranom bolo dokonca umožnené vytvoriť divíziu v službe SS. Sám Heinrich Himmler povedal svojim árijským príbuzným, že bosnianski a albánski mohamedáni *z rasového hľadiska patria medzi plnohodnotné národy Európy*. Po tomto vyhlásení viedli vojaci z Bosny a Hercegoviny 13. Horskú divíziu SS *Handschar* a 23. Horskú divíziu SS *Kama*, a pre albánskych kolaborantov vznikla 21. Horská divízia SS *Skanderbeg* (paradoxne je to meno albánskeho národného hrdinu, ktorý pred storočiami utiekol z tureckej armády, aby na čele albánskych kresťanov bojoval proti Osmanskej ríši). Pod Himmlerovým vedením sa ocitli aj ďalšie exotické formácie, ako napríklad Tatárska horská brigáda alebo (vytvorená zo zajatcov z britskej armády) Indická légie oslobodenia.

Šéf SS tiež plánoval založenie Východnej moslimskej divízie SS, ktorú mali tvoriť predstavitelia „tureckých národov“ – sovietskych moslimov zo Strednej Ázie, obyvateľov plánovaného Veľkého Turkestanu. Divízia nebola nikdy založená, ale v lete v roku 1944 v Poniatowe neďaleko Lublinu sa podarilo založiť Prvý východný moslimský pluk SS (*1.Ostmuselmanische SS Regiment*). Takmer okamžite boli jeho vojaci poslaní do boja proti poľskému povstaniu vo Varšave.

Zdroj: commons.wikimedia.org

Pochod do Varšavy

Nemecké sily určené na potlačenie povstania v poľskom hlavnom meste boli konglomerátom mnohých vojenských a policajných jednotiek. Po boku Nemcov sa objavilo aj veľa ich spojencov. Medzi asi desať tisíc vojakmi „cudzincami“ zapojenými do tejto operácie, boli Rusi, Ukrajinci, Bielorusi, Litovčania, Lotyš, Gruzínci, Nóri i Maďari. Nakoniec boli do akcie zapojené štyri moslimské prápory operujúce v rámci *Kampfgruppe Reinefarth*, ktorým velil SS Gruppenführer Heinz Reinefarth.

Jedným z nich bol Azerbajdžanský prápor II. pluku *Bergmann*. Špeciálny oddiel *Bergmann* bol založený tri roky skôr vďaka úsiliu Abwehru, ktorý doň verboval zástupcov kaukazských národov. Postupom času sa rozrástol na pluk. Po vyhnaní nemeckej armády zo Sovietskeho zväzu boli dva bergmanské prápory (gruzínsky a severokaukazský) nasmerované na Balkán – do Grécka a Macedónska. Azerbajdžanskému práporu na druhej strane pripadla služba v Poľsku. Keď bol prápor poslaný do Varšavy, pozostával zo 650 vojakov a siedmich dôstojníkov, ktorí podliehali veleniu majora Huberta Mertelsmanna.

Kampfgruppe Reinefarth zahrňoval aj mnohonárodnú brigádu velenú SS generálom Oskarom Dirlewangerom, v ktorej radoch sa okrem iného ocitla aj „cudzokrajná“ jednotka Wehrmachtu – I/111 Azerbajdžanský poľný prápor *Dönmeç*. Rovnako ako Bergmannov prápor, aj on mal sedem dôstojníkov a 650 vojakov pod vedením kapitána Wenera Scharrenberga.

Medzi dirlewangerovcami boli aj dva prápory vyššie uvedeného Východonemeckého pluku SS. Celkovo to bolo 800 vojakov – Turkménov, Azerovcov, Kirgizcov, Tadžikov, Tatárov a Uzbekov. Velili im nemeckí dôstojníci na čele s majorom SS Franzom Liebermannom.

Štyri moslimské prápory mali spolu 2 100 mužov, čo predstavovalo asi osem percent pôvodného stavu skupiny Ericha von dem Bacha (*Korpsgruppe von dem Bach*), ktorú Nemci poslali proti Varšavskému povstaniu. Mohamedáni mali značnú palebnú silu – dve ázerbájdžanske jednotky mali 88 ťažkých guľometov, 14 mínometov a tri protitankové zbrane.

Masaker nad Vislou

Napriek obrovskej nemeckej prevahe povstalci kládli hrdinský odpor. Brigáda Dirlewangera utrpela značné straty. Iba z radov Východomoslimského pluku SS bolo 55 mŕtvych a nezvestných, ako aj 186 zranených vojakov, čiže 30% pôvodného stavu. O mohamedánskych spojencoch Tretej ríše však vieme nie kvôli ich účasti v bojoch.

V spomienkach obyvateľov Varšavy, ktorí prežili masaker vo Woli, v Starom meste či v Czerniakówe, sa znovu a znovu objavujú správy o krutých zločinoch Aziatov v nemeckých uniformách. „Cudzinci“ strieľali do

civilistov, niekedy im pretínali hrdlá kindžalmi, alebo ich živých hádzali do plameňov.

Páchateľov týchto masakrov bežne nazývali Mongolmi alebo Kalmykmi. Možno do poľského hlavného mesta dorazila zvesť o Kalmyckej kavalérii, ktorá sa spolu s Wehrmachtom zúčastňovala na protipartizánskych aktivitách na poľskom zemiach ako aj na spacificovaní vidieka, vrátane regiónu Lublin, Kielce a Lodz. Kalmykovia, prívrženci rovnako „mierumilovného“ budhizmu ako islam, konali sofistikovane, vraždili stovky poľských roľníkov, mučili, znásilňovali, pálili a drancovali. Krvilační uctievači Budhu však nedostali za úlohu potlačiť varšavské povstanie.

V skutočnosti krutými Aziatmi v poľskom hlavnom meste boli vojaci vyššie spomenutých moslimských jednotiek. Napríklad Azerbajdžanci z práporu *Dönme* spáchali masaker civilistov na Inflanckej ulici a turkestanskí esesmani zabíjali zranených vo varšavských nemocniciach. Nie je možné odhadnúť počet Varšavčanov zabitých moslimami v uniformách Wehrmachtu a SS, keďže tesne spolupracovali s Nemcami. Vie sa však, že iba nadnárodnej brigáde Dirlewangera sa pripisuje vražda až 30 tisíc obyvateľov hlavného mesta.

Na počesť Azerbajdžancov...

Odhaduje sa, že počas druhej svetovej vojny padlo pod Hitlerovou zástavou viac ako stotisíc moslimských dobrovoľníkov z Kaukazu a Strednej Ázie. Ešte v posledných dňoch Tretej ríše v obliehanom Berlíne bojovalo šesť islamských práporov. História k týmto udalostiam pridala ešte jednu tragikomickú pointu. V roku 2005 prišiel do Poľska na návštevu azerbajdžanský prezident İlham Alijev. Počas pobytu v hlavnom meste vznešený hosť navštívil Múzeum varšavského povstania, kde odhalil tabuľu s nápisom:

Na počesť Azerbajdžancom, dôstojníkom Poľského vojska a Krajinskej armády, ktorí padli, boli zavraždení a zomreli v rokoch 1939-1945 v službách Poľskej republiky, na barikádach Varšavského povstania a na iných frontoch Druhej svetovej vojny. Varšava – Baku 2005.

Naozaj treba mať na pamäti, že v medzivojnovom období pôsobilo v poľskej armáde vyše sto azerbajdžanských emigrantov. Zmienka o *barikádach Varšavského povstania* však spôsobila zdesenie tak u historikov, ako aj bývalých povstalcov, ktorí si dobre pamätali výčiny Azerbajdžancov z *Dönme*, *Bergmanna* i z *Ostmuselmanische SS Regimentu*. Aby sa predišlo kompromitácii, začali sa nasilu hľadať stopy po Azerbajdžancoch, ktorí naozaj bojovali na strane povstalcov. Nakoniec sa našli – dvaja. Ide o nepomer oproti takmer poldruha tisícke ich krajanov (nehovoriac o stovkách ich spolubratov z Turkestanu), ktorí pomáhali Hitlerovi potlačiť poľské povstanie.

Andrzej Solak - autor mnohých kníh popularizujúcich históriu, vrátane *Warszawa 44*, *Modlitwa mieczy*, *Krucjata wyklętych*, *Rycerze Chrystusa*.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/dzihad-44-neznama-stranka-dejin-varsavskeho-povstania/>